

Intranet jako podpora řízení dopravní firmy

Klíčová slova: *intranet, internet, portál, aplikace.*

Úvod

Intranet je firemní komunikační a informační systém založený na internetových technologiích. Intranet je vlastně internet v rámci jedné organizace a protože se jedná o stejné technologie je jeho využívání velice jednoduché a není potřeba na klientských stanicích instalovat žádný speciální software.

Vstupní branou do intranetu je intranetový portál. Intranetový portál poskytuje pracovníkům společnosti on-line přístup k publikovaným informacím a integruje do prostředí portálu jednotlivé aplikace. Integrace aplikací umožňuje zpřístupnit takto vedené informace širší skupině uživatelů v on-line podobě.

Dopravní podniky provozují v rámci svého intranetu mnoho vlastních aplikací a informačních systémů. Do intranetu mohou být také zrcadleny některé internetové stránky.

České dráhy provozují jednoduchý intranetový portál pro přístup k základním aplikacím a informačním zdrojům intranetu a k zrcadleným stránkám internetu. Současný intranetový portál (obr.1) poskytuje následující služby:

- Katalog aplikací a informačních zdrojů intranetu a zrcadlených stránek z internetu
- Katalog intranetových stránek jednotlivých organizačních složek Českých drah
- Katalog stránek se zákony, normami a závaznými interními dokumenty
- Tiskové správy generálního ředitelství
- HelpDesk internetu a intranetu
- Seznam novinek na intranetu
- Moje stránka, kde si uživatel může nastavit až 20 odkazů na stránky, které jej zajímají
- Vyhledávání v telefonním seznamu podle tel čísla, pracoviště, jména, funkce nebo adresy
- Kalendář
- Svátky
- Elektronický jízdní řád IDOS
- Knihovna dopravy ODIS
- Možnost sledování změn vybraných intranetových stránkách
- Sledování aktuální polohy vlaku

Jiří Černý, Ing., nar. 1975, Univerzita Pardubice, Dopravní fakulta Jana Pernera, obor technologie a řízení dopravy. V současné době pracuje na Odboru informatiky Generálního ředitelství Českých drah, a.s.

SEZNAM veřejných zdrojů intranetu ČD, vítejte

Pondělí 17.03.2003 Dnes: Vlastimil Zítra: Eduard

Info intranetu www OS ČD Dokumenty Info GR Moje stránka K Internetu Novinky Nastavení

Aplikace / úlohy IS ČD	Kontakty	Podpora uživatelů	Ekonomické informace	Užitečné nástroje
CDS	Telef. seznam Č.Telecomu	Info-centrum personalistiky	EKO - o01 GR	IDOS
IS KDS (TR6, SR70, SR72)	SMS zprávy	Volná místa u ČD	Číselníky ek. úloh	Tarifní kalkulátor (testovací provoz)
STANUZ	Operátor	Veřejné složky EP (připravuje se)	Centrální adresa	Poloha vlaku
Číselník zboží NHM TR1	Tel. seznam ČD	HelpDesk	Obchodní rejstřík ČR	Řazení vlaků
CEVIS	Tel. seznam DDC	Monitor tisku - pozastaven	Obchodní rejstřík SK	Výluky na ČD
HIPPS	Mobilní telefony DOP	Edice vyd. ODIS	ARES - ek. registr	JŘ DB - Hafas
ČD AW-SCAN	Disk. Fórum ČD moderované	Servis IT (DATIS)	Registr fyz. a práv. osob	Mapy ČR
CPD	Disk. Fórum zájmové	Servisní kniha (připravuje se)	Územní registr adres	Počasí
SAP	Disk. Fórum intranetu	Školení DATIS	Registr plátců DPH	Slovníky
GRAFIS	Viry	Mirror SW Internetu	Evidence úpadců	Teletext ČT
ISME	News IT	MS-Mirror	Celní sazebník	Pátrání MV ČR
On-line výuka	MDS ČR	Server Internet	IS Dluh	PSČ
Mapový portál ČD	ČSA	El. pošta - podpora	DOČD	RFC
POZEMKY	OSŽ	Cert. autorita CA ČD	JŽK	Formuláře
GRAFIKON, SENA	Unie žel. zam.	Antivirová ochrana CAO	Obce	Inform.-návody IT
GIS DATIS	Federace vlak. čet	NORMIS		Metodika říz.proj.IT
GIS SŽT	Federace železničářů	JUSTIS		Nab.rekreací SRDM
Zaváděcí listy	Penzijní fond ABN AMRO	TRIS		Nocležny - neof. seznam
LIM - DIAL PRO INTERNET	Pojišťovna Nationale-Nederlanden -životní pojištění	Knihovna ODIS		
		Dokumenty informatiky		
		Periodika ČD		

Poslední změna: 13.03.2003, Správce: P.Šretr Správci serverů a garanti informací

Obr.1 : Současná podoba intranetového portálu

1. Vytvoření nového intranetového portálu

Intranetový portál musí integrovat jednotlivé aplikace a informační systémy intranetu. Na intranetový portál jsou kladeny následující požadavky:

- Integrace aplikací a informačních systémů – přístup k jednotlivým aplikacím podle rolí;
- Single sign-on – na základě jednoho přihlášení do portálu intranetu zpřístupnění všech aplikací a služeb intranetu;
- Zabezpečení – zajištění přístupu k informacím jen autorizovaným uživatelům;
- Role – každý uživatel má definovanou roli ve firemní struktuře a na základě této role má uživatel nastavena přístupová práva k obsahu, aplikacím a informačním systémům;
- Personalizace – možnost přizpůsobení prostředí intranetového portálu individuálním požadavkům uživatele;
- Uživatelsky příjemné prostředí – tato vlastnost je základní vlastností intranetového portálu. Je výsledkem kombinace rolí a personalizace.
- Správa obsahu (content management) – usnadnění návrhu intranetových stránek i uživatelům bez znalosti tvorby www stránek a HTML.

2. Klíčové moduly

V rámci řešení intranetového portálu jsou klíčové tyto moduly:

- Katalog www stránek intranetu
- Vyhledávání
- Address Book
- Aplikace personalistiky
- Help Desk
- Document management systém

2.1 Katalog www stránek intranetu

Katalog aplikací, informačních systémů a zrcadlených www stránek z internetu je základním modulem pro každý portál. Obsahuje tříděné a kategorizované seznamy www stránek přístupných na intranetu, které jsou doplněny o možnost vyhledávání formou klíčových slov a fulltextu a pochopitelně možností procházet katalog. Katalog je obdoba telefonních seznamů a představuje pro uživatele možnost jak se v intranetu "vyznat" a moci v něm najít to co potřebují.

2.2 Vyhledávání

Vyhledávání je jedna z nejdůležitějších funkcí pro intranet jako takový. Umožňuje (na rozdíl od katalogu) fulltextové prohledávání intranetu jako takového, tj. hledání v "zaindexované" množině intranetových stránek. Vyhledávání probíhá přes www stránky a uložené soubory.

2.3 Address Book

Základem je elektronický telefonní seznam zaměstnanců. Možnost vyhledávání kontaktů podle jména, příjmení, organizační složky, funkce nebo pracoviště.

2.4 Aplikace personalistiky

Mezi aplikace personalistiky patří především elektronická evidence osobních údajů. Uživatelé mají možnost si kontrolovat své vlastní osobní údaje a popřípadě v nich provádět změny. Další možností je elektronické zpracování žádostí o dovolenou.

2.5 Help Desk

Centrální aplikace pro podporu uživatelů intranetu. Zaměření help desku je nejen na intranet a intranetový portál, ale i na kancelářské aplikace. Součástí HelpDesku je i aplikace FAQ.

2.6 Document management systém

Document management systém významnou součástí intranetového portálu je, která umožňuje shromažďovat firemní dokumenty a vést u jednotlivých dokumentů v systému další informace jako například popis nebo klíčová slova. Mezi další vlastnosti document management systému patří možnost sledování historie dokumentu a provádění schvalování verzí dokumentů podle procesů probíhajících ve společnosti. Systém dále umožňuje provádět rezervaci dokumentu (zamčení, odemčení) pro editaci. Pro práci s dokumenty v jednotlivých složkách document management systému mohou oprávnění uživatelé definovat přístupová práva na složky a definovat typy dokumentů, které lze do složek ukládat. S typy dokumentů je dále možno svázat šablony dokumentů, které jsou používány pro vytváření jednotlivých produkčních dokumentů.

3. Další moduly

3.1 Diskusní fóra

Diskusní fóra mohou být dvoje. Jednak jsou diskusní fóra vztahující se ke konkrétní zveřejněné stránce na portálu intranetu a jednak jsou diskusní fóra nezávislá na jednotlivých zveřejněných informacích. První skupina diskusních fór je tedy zaměřena na diskusi nad některou konkrétní zveřejněnou informací, kdežto druhá skupina diskusních fór je určena pro všeobecnou diskusi nad jednotlivými tématy. Každé diskusní fórum musí umožňovat přidání nového příspěvku, reakci na již napsaný příspěvek a vyhledávání v diskusích.

3.2 Ankety

Tento modul umožní vkládání různých anket. Modul umožňuje definovat ankety, definovat časové zveřejnění anket a jejich opětovné stažení, dokument, ke kterému se anketa pojí (anketa může být buď samostatná nebo může být svázána s některým dokumentem, případně obojí).

3.3 Sledování návštěvnosti stránek

Modul umožňuje sledovat návštěvnost celého portálu a to jak v globálním pohledu, tak v pohledu na jednotlivé kategorie nebo na samotné dokumenty. U každé z těchto částí je v systému uchováván počet přístupů. Systém následně umožňuje vytvořit přehledné statistiky

návštěvnosti s výstupy za období (denní, měsíční, roční, za vybrané období). U každé z těchto statistik může administrátor nastavit pohled (na vybraný dokument, na vybranou kategorii, na celý portál).

3.4 Zasilání informací na požádání

Uživatel intranetového má možnost nechat si na svoji e-mailovou adresu zasílat informace o novinkách v systému. Na viditelném místě portálu je editační box, do kterého může uživatel zadat svoji e-mailovou adresu. Jakmile tuto adresu vloží a odešle, je jeho e-mailová adresa vložena do seznamu adres, na které je odesíláno upozornění o novinkách v portálu. Uživatel má možnost si zasilání novinek jen na oblast informací, která jej zajímá.

3.5 Kalendář akcí

Portál nabízí uživatelům tzv. kalendář akcí. Po vstupu do příslušné sekce intranetového portálu je k dispozici kalendář. Dny k nimž je přiřazena určité akce (nebo několik akcí) jsou zobrazeny odlišnou barvou. Navíc je možné na tyto dny kliknout (tvoří hypertextový odkaz).

4. Navigace na novém intranetovém portálu

Jedním ze základních problémů, které je třeba řešit při tvorbě intranetového portálu je navigace. Vzhled navigace na intranetovém portálu obvykle určuje grafik, který vytváří jeho úpravu. Návrh vlastní navigace musí vycházet ze struktury intranetového portálu a musí také odrážet funkčnost jednotlivých odkazů.

Na intranetovém portálu je vhodné použít čtyři základní druhy navigace – základní, místní, zvykovou a mapu intranetového portálu.

- *Základní navigace* (global navigation) zpřístupňuje výchozí navigační body a hlavní informační uzly. Používá se jako sloupec s odkazy vlevo nebo jako panel odkazů u horní strany stránky.
- *Místní navigace* (lokal navigation) odkazuje na potomky aktuálního uzlu. Používá se jako seznamu odkazů uprostřed. Je možné jej doplnit ikonami.
- *Zvyková navigace* (courtesy navigation) odkazuje na stálou výbavu intranetového portálu mimo jakoukoliv informační hierarchii (např. nápověda, odkaz na katalog atd.). Je zobrazena obvykle ve formě vodorovného textového řádku s oddělovači položek v horní části.
- *Mapa serveru* (site map) představuje vizualizaci tematické struktury informací a informačních zdrojů intranetového portálu. Obvykle struktura obsahuje dvě až tři úrovně.

Jak již popisu jednotlivých druhů navigace vyplývá je vhodné pro každý typ navigace zvolit jinou vizuální podobu. Na českém webu je nejběžnějším zobrazením základní navigace sloupec s odkazy vlevo, který je vhodné použít v rámci intranetového řízení, protože uživatelé

zde základní navigaci očekávají. Pro zvykovou je na českém webu obvyklé využití prostého textového řádku s oddělovači položek nebo využít vizuálních ikon, popř. jejich kombinaci (využití loga firmy jako odkaz na domovskou stránku portálu (home page)).

Zobrazování jednotlivých druhů navigace závisí na jednotlivých stránkách intranetového portálu. Na všech typech stránek je nutné zobrazit základní a zvykovou navigaci, které umožní rychlé přechody mezi jednotlivými skupinami stránek intranetového portálu. V každém uzlu, který obsahuje poduzly se objevuje navigace místní.

Navigace je základní cestou k obsahu a proto je nutná jí věnovat patřičnou pozornost. Příklad intranetového portálu je na obr. 2.

QUICKTRANET™ SHARING IDEAS, INFO & INTELLIGENCE
 Monday, March 17, 2003 8:11:46 AM
 www.CROSSNET.COM
 email | training | call log | timesheet | company catalog Welcome Super User! logout | help | home

Main Menu

- Home
- My Menu
- Departments
- Documents
- Online Resources
- Post Article
- Search
- Message Board
- FAQ
- Workflows
- Job Postings
- Applications
- Calendars >
- Conference Rooms >

My Menu

This is your place to keep up-to-date with all the information that you need.

Company Library Browse the company library and check out books.	Salary Information Track your paychecks, project annual income, and review pay history.	Tasks Assign and review tasks.
Vacation Information Tally your accumulated vacation days here.	Timesheet Log your work hours here.	Preferences Personalize your intranet.
Address Book Manage your personal address book entries here.	Change Password Update your password.	Expense Sheet Submit your expenses online.
Personal Homepage Manage the files that make up your personal homepage.	Conference Rooms Examine and schedule various conference rooms.	Document Subscription Subscribe to document categories to receive email notifications.
Help Desk Submit and track any support issues you've opened.		

March 2003

Su	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Administration Menu

- Administration
- Logout

Left Column Block

This information is contained in this demonstration left column block.

Obr.2: Příklad intranetového portálu

Závěr

Zavedení nového intranetového portálu dojde uživatelé intranetu získají:

- přístup ke všem potřebným datům a aplikacím
- možnost individuálního pohledu na informace
- uživatelsky příjemné prostředí pro samoobslužnou publikaci informací
- schopnost rychle najít to, co potřebuji (základní a rozšířené hledání, indexace)
- integrační platformu pro celou organizaci

Zavedením intranetového portálu dojde v dopravní organizaci:

- Ke zvýšení produktivity uživatelů při přístupu ke službám a informacím :
 - ⇒ Snadnější přístup z jednoho vstupního místa
 - ⇒ Z kteréhokoliv PC v síti (a to jak z intranetu, tak i z internetu)
 - ⇒ Vysoké zabezpečení proti nepovolanému přístupu
 - ⇒ Personalizace dle individuálních potřeb jednotlivých uživatelů založená na rolích
 - ⇒ Jednorázové přihlášení (single sign on)
- Snížení provozních nákladů:
 - ⇒ není potřebná instalace jednotlivých aplikací na klientská PC
 - ⇒ dojde k centralizované systémové správě a decentralizované správě obsahu
 - ⇒ bude podrobné monitorování aplikací a informačních systémů intranetu – zpětná vazba
 - ⇒ možnost vzdálené správy přes web

Literatura:

[1] www.lupa.cz

[2] www.grafika.cz

[3] www.infinity.cz

[4] www.ecommece.cz

[5] www.quicktranet.com

V Praze, březen 2003

Lektoroval: Mgr. Jan Joza

GŘ ČD odbor regionálních vztahů